

ПАМ'ЯТІ ВАСИЛЯ ІВАНОВИЧА СОЗАНСЬКОГО

16 грудня 2014 р. на 82-му році життя помер Василь Іванович Созанський — відомий український вчений, фахівець в галузі нафтогазової геології, який зробив значний внесок в розробку теорії неорганічного походження нафти та умов накопичення нафти й газу в пастках нафтогазових родовищ (скупчень).

Народився В.І. Созанський 1 вересня 1932 р. у с. Перерісль Надвірнянського району Івано-Франківської області. З 1955 р. після закінчення геологорозвідувального факультету Львів-

ського політехнічного Інституту за фахом «Геологія та розвідка нафтових і газових родовищ» займався розвідкою родовищ вуглеводнів у Карпатах, потім у Дніпровсько-Донецькій западині. За участю В.І. Созанського на Долинському нафтовому родовищі було відкрито глибинні високопродуктивні еоценові горизонти, а також великі Гніденцівське нафтове і Чернухівське газоконденсатне родовища у Дніпровсько-Донецькій западині. Ці відкриття стали базовими для розвитку нафтової промисловості України.

В Інституті геологічних наук АН УРСР навчався в аспірантурі, захистив кандидатську дисертацію (1964), з 1968 р. працював старшим науковим співробітником у відділі геології і генезису нафтових родовищ. З 1993 по 2013 р. Василь Іванович працював у Відділенні морської геології і осадового рудоутворення АН України старшим та провідним науковим співробітником, співпрацював із виробничими організаціями у виконанні господарчо-договірних робіт. У складі групи українських вчених, очолюваної академіком В.Б. Порфір'євим, брав участь в обґрунтуванні теорії глибинного абіогенного походження нафти. Відкриття нафти в тріщинуватих породах докембрійського фундаменту Дніпровсько-Донецької западини стало значущою подією в теорії генезису та прогнозу пошуків вуглеводнів.

Книга «Геология и генезис соленосных образований» — Киев: Наук. думка, — 1973. — 200 с. була предметом захисту докторської дисертації і викликала гострі дискусії в галузі галогенезу.

«Локализация нефтяных углеводородов в структуре продуктивных горизонтов Днепровско-Донецкой впадины» (Созан-

ський В.И. — Киев: Наук. думка, 1986. — 156 с.) є найбільш фундаментальним дослідженням Василя Івановича Созанського. В цій монографії розглянуто закономірності розвитку нафтової промисловості, на основі чого аргументовано актуальні завдання нафтової геології, охарактеризовано сучасний стан теоретичної нафтової геології та її роль в науковому обґрунтуванні пошуку нафти. Розглянуто еволюцію поглядів на нафтогазові пастки, переглянуто роль антиклінальної гіпотези в нафторозвідувальній геології і висунуто нові погляди на нафтогазові пастки як тупикові зони. Уточнено механізм формування промислових скупчень нафти й газу з позицій абіогенної природи нафтових вуглеводнів.

«Відновлення світових запасів нафти і газу як стратегічна проблема сучасності» (Геол. журн. — 2013. — № 2. — С. 68—74) є останньою роботою Василя Івановича Созанського, в якій він на основі історії світового розвитку нафтогазової галузі і наукового супроводу навів багато доказів, що «месторождения нефти и газа практически неисчерпаемы, они быстро обновляются, однако темпы восстановления запасов намного ниже темпов промышленного отбора» (с. 68).

Василь Іванович Созанський має понад 150 наукових праць. Він був активним учасником Міжнародних і Національних конференцій, членом Європейської асоціації гео-вчених та інженерів і Американської асоціації нафтовиків-геологів, нагороджений грамотами Міністерства геології України.

Ю.О. МУРАВЕЙНИК